

Web-42:
Slapen en
problemen

Webinar 42. Slapen in Morpheus armen. **Slaapproblemen en slaapstoornissen, tips, bio-klok, slaappatroon.**

Robert Muts, osteopaat D.O., mesoloog D.M. MSC.

Voor patiënten & zorgverleners

**Web-42:
Slapen en
problemen**

OSTEOPATHIE
College Sutherland

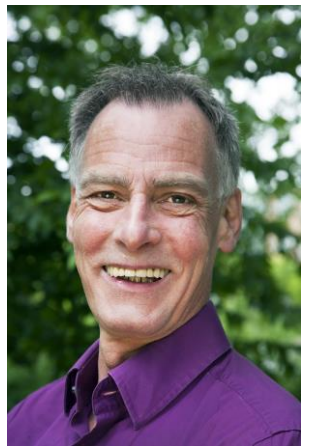
**Osteopathie:
Gezondheid in goede
handen**

Osteopathie
Osteopathie is een manuele behandelwijze voor alle structuren in het lichaam. Osteopathie 'leest' het lichaam en geeft beklemmende en beperkende systemen weer de vrijheid.

Webinar 42. Slapen in Morpheus armen.

SPREKER: **Robert Muts** is
directeur van het **Integraal Medisch Centrum** in Amsterdam en
directeur van het College voor **Osteopathie Sutherland** en
de **Academie voor Mesologie**.

MESOLOGIE
Het reguliere alternatief

**Mesologie:
Het reguliere alternatief**

Mesologie
Mesologie neemt een centrale plaats in tussen de reguliere en de alternatieve gezondheidszorg. De academische kennis uit de reguliere geneeskunde wordt gekoppeld aan de inzichten uit de complementaire geneeswijzen.

Web-42:
Slapen en
problemen

Webinar 42. Slapen in Morpheus armen.

Studium: 7 lesruimten (T & P)
voltijd & deeltijd
postacademisch onderwijs

Practicum: 24 behandelruimten
artsen & therapeuten
kliniek opleidingen

Atrium: grote gezamenlijke ruimte
wachtkamer, lunchroom
apotheek, bibliotheek

Web-42:
Slapen en
problemen

Webinar 42. Slapen in Morpheus armen.

Slaapproblemen en slaapstoornissen, tips, bio-klok, slaappatroon.

Vragen via de email → webinarsimc@gmail.com

Antwoord ASAP + kijk op de Kennisbank IMC:
<https://integraalmedischcentrum.nl/kennisbank-klachten/>

**We schetsen in dit seminar de complementair geneeskundige aspecten.
Alleen algemene uitspraken → ieder individu apart onderzoeken & behandelen**

Slapen: wat is het?

Periode van inactiviteit en afwezigheid van wakend bewustzijn, waarbij het lichaam in rust is.

Nachtje slecht slapen?

Insomnia = patroon van slecht slapen.

30% bevolking.

Er zijn: slechte inslapers
slechte doorslapers
vroeg-wakker-worders

Goede nachtrust:

- 85% van tijd in bed = slaap
- Binnen 30 minuten in slaap
- Per nacht max. 1x en < 5 min. wakker

Web-42:
Slapen en
problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Slaapprobleem: fors verstoorde nachtrust

Slaapstoornis: medische conditie (oorzaak)

Slaap-apnoe:

Adem stopt 10 seconden of meer

- Neus- en keelholte
- Hersen-signalen
- Obesitas = toename

Slaap-apnoe:

- Snurken
- Obesitas
- Hoge bloeddruk
- DM II, Hart

Web-42: Slapen en problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Slaapprobleem: fors verstoorde nachtrust

Slaapstoornis: medische conditie (oorzaak)

Insomnia oorzaken:

- Lawaai (stad, schiphol, etc.)
- Blauw licht slaapkamer
- Stress (thuis, werk)
- Alcohol, roken, cafeïne.
- Zware maaltijd
- Medicatie
- Slecht bed of kussen.

Insomnia:

- Niet goed inslapen
- Vroeg ontwaken
- Slechte nachtrust

Web-42: Slapen en problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Slaapprobleem: fors verstoorde nachtrust

Slaapstoornis: medische conditie (oorzaak)

Narcolepsie:

- Onverwacht in slaap vallen.
- Kataplexie: spierverslapping
  - Na emoties (hard lachen, huilen, boosheid).
- Medische oplossing: geen.
- Bloedsuiker?

Narcolepsie:

- Slaapaanvallen
- Spierverslapping
- Echte nachtrust ↓

Web-42: Slapen en problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Slaapprobleem: fors verstoorde nachtrust

Slaapritme stoornis:

- 'delayed sleep phase syndrome'
- Vaak laat (vroegere uurtjes) in slaap
- Vooral bij jongeren.
- Meestal vanzelf over.

Slaapritme stoornis:

- Bioritme
- Laat in slaap
- Vnl. jongeren

Circadian Rhythm Sleep Disorders

Some people's sleep-wake cycles don't fit a daytime schedule and **cannot be changed simply by discipline.**

CRSDs are **PHYSIOLOGICAL**. Faulty rhythms of melatonin, cortisol and core body temperature can be measured.

Forcing people with CRSDs to live according to society's schedule often results in sleep deprivation and may lead to chronic illnesses such as fibromyalgia, diabetes, heart disease and cancer.

DIAGNOSIS
Misdiagnosis is common! CRSDs can look like Depression, ADHD, primary insomnia and other disorders.

Delayed Sleep-Phase Disorder
People who sleep and wake very late.

Non-24-Hour Sleep-Wake Disorder
People who have more than 24 hours in their sleep-wake cycle, which moves right around the clock over several weeks.

Advanced Sleep-Phase Disorder
People who sleep and wake very early.

Both blind and sighted people can have Non-24.

Treatments?
Good sleep hygiene is not sufficient.
Sleeping pills are not an effective long-term treatment.

Treatments include:
• Morning bright light exposure
• Evening light restriction
• Melatonin

When treatments don't work, home life suffers and formal accommodations are needed at work and/or school.

There are currently no cures for Circadian Rhythm Sleep Disorders

For more information please visit: csd-n.org

Not a member of the team
© Circadian Sleep Disorders Network

Web-42:
Slapen en
problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Slaapprobleem: fors verstoorde nachtrust

Slaapwandelen:

- Normale activiteit in slaapmodus
- Vnl. kinderen
- Rechtop in bed, wandelen, autorijden.
- Tussen 30 sec – 0,5 uur.

Slaapwandelen:

- Dag-activiteit in slaap
- Kortdurend

Web-42: Slapen en problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Insomnia (slapeloosheid)

Meerdere nachten slaapprobleem:

- Minder slapen (< 6-9 uur)
- Meer keer wakker & moeilijk inslaap

Symptomen:

- Moeilijk in slaap vallen (> 15 minuten);
- Vaker wakker & moeilijk inslaap;
- Te vroeg wakker;
- Niet uitgerust na slaap
- Overdag: moe, irritatie, hoofdpijn

Oorzaken:

- Geluid of licht;
- Bijwerking medicatie; hormonen
- Stress, angst, arousal;
- Pijn: nek, hoofd, buik;
- Psyche: depressie, burn-out;
- Alcohol, cafeïne, nicotine (drugs);
- Wisselende diensten, jetlag;
- Anders: restless legs, slaapwandelen, neurologisch.

Webinar 39: Restless Legs Syndroom

Web-42: Slapen en problemen

Slaapproblemen & slaapstoornissen

Insomnia (slapeloosheid)

Gevolgen:

Functioneren overdag ↓:

- Vermoeidheid;
- Slap gevoel;
- Concentratieverlies;
- Dip in de dag;
- Prikkelbaar & lusteloos;
- Hoofdpijn, weerstand >, depressie.

Insomnia

[in-som-nee-uh]

(*n.*) A glamorous term for thoughts you forgot to have in the day.

Web-42:
Slapen en
problemen

Klok Chinese Geneeskunde

Westers: bioritme.
Oosters: orgaanklok.

Iedere twee uur een volgend orgaan
Soort eb & vloed.

Lichaamsvergadering:
Iedere twee uur een
andere voorzitter.
(knights of the round
table).

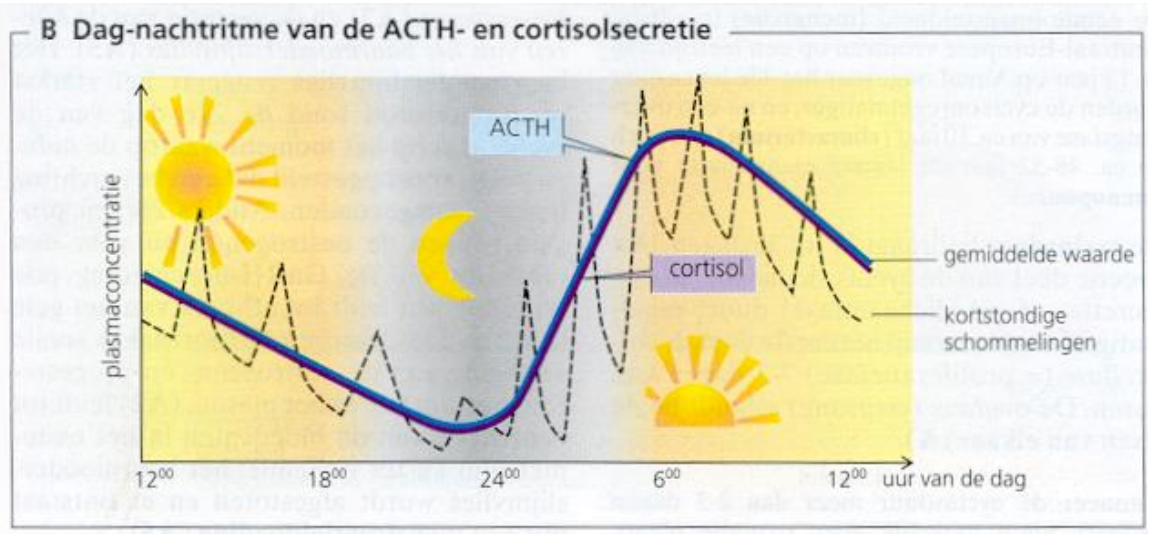
Web-42:
Slapen en
problemen

Klok Chinese Geneeskunde

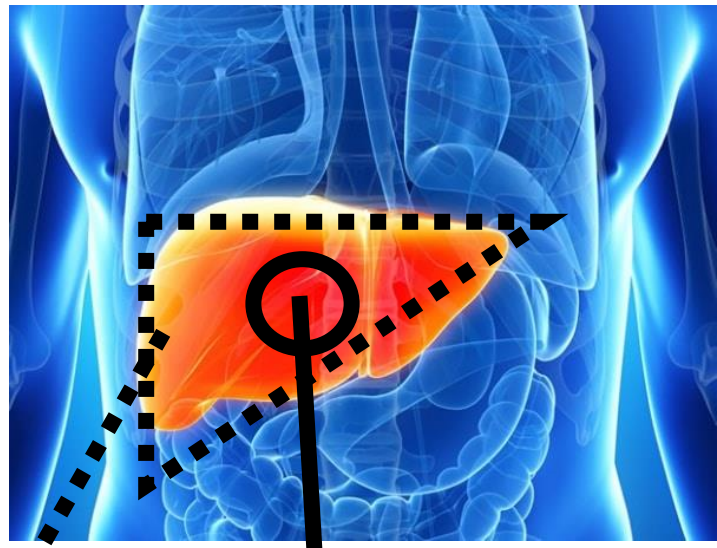

Orgaan werkt dag & nacht:

- Fysiologie (anabolisme, metabolisme, katabolisme)
- Eigen functie (stofwisseling)

24 uurs cyclus in productie cortisol (bijnieren)

Centraal galaanmaak: 24.00 uur

Perifeer galaanmaak: 12.00 uur

Web-42:
Slapen en
problemen

Klok Chinese Geneeskunde

Orgaan werkt dag & nacht:

- Fysiologie (anabolisme, metabolisme, katabolisme)
- Eigen functie (stofwisseling)
- Regulatie met hormonen & neuropeptiden
  - Relatie met ontstaan emoties
  - Relatie met ontstaan gedachten

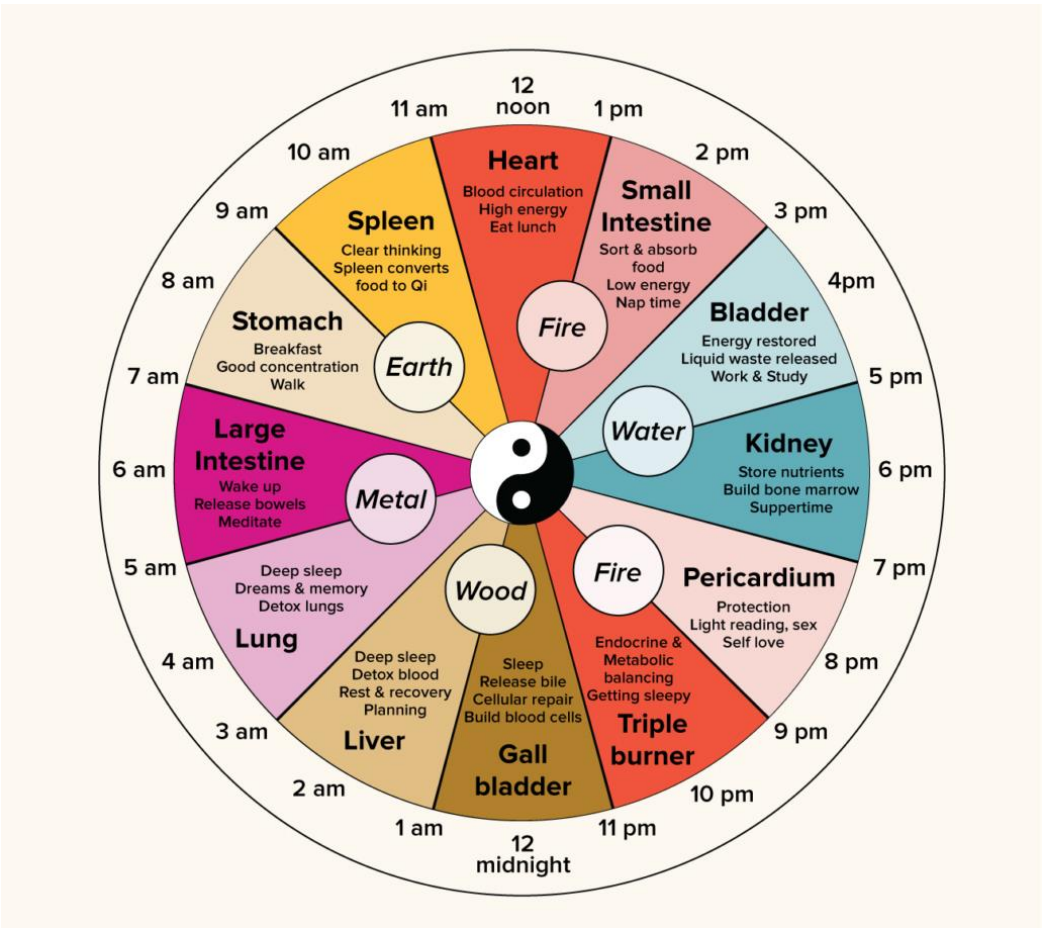

➔ Bepaalde tijd wakker worden / niet inslapen: kán duiden op orgaanprobleem.

Web-42:
Slapen en
problemen

Klok Chinese Geneeskunde

Tijd	Orgaan	Emotie
01-03 uur	Lever	Woede / frustratie
03-05 uur	Longen	Verdriet, fobie
05-07 uur	Dikke darm	Schuldgevoel
07-09 uur	Maag	Zorgen maken
09-11 uur	Alvleesklier	Piekeren, jaloezie
11-13 uur	Hart	Plezier
13-15 uur	Dunne darm	Onzekerheid
15-17 uur	Blaas	Eigen plek
17-19 uur	Nieren	Drijfveer
19-21 uur	Bloedstroom	Negeren
21-23 uur	Hormonen	Hopeloosheid
23-01 uur	Galblaas	Bitterheid

Bijvoorbeeld:
 Wakker 01.00 uur
 → Lever / Gal

Wakker 05.00 uur
 → Long / dikke darm

Dip in de middag
 → Dunne darm

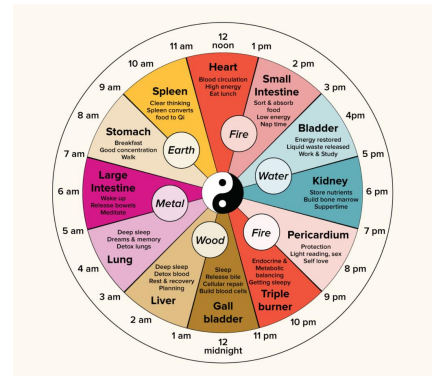
Web-42:
Slapen en
problemen

Klok Chinese Geneeskunde

- Nota Bene:**
- Meer symptomen nodig
  - Geen één op één relatie
  - Complex organisme
  - Deskundig oordeel nodig
  - Meer oplossingen:
    - Voeding
    - Psyche
    - Mechanisch
    - Meditatie
    - Enz.

Tijd	Orgaan	Emotie
01-03 uur	Lever	Woede / frustratie
03-05 uur	Longen	Verdriet, fobie
05-07 uur	Dikke darm	Schuldgevoel
07-09 uur	Maag	Zorgen maken
09-11 uur	Alvleesklier	Piekeren, jaloezie
11-13 uur	Hart	Plezier
13-15 uur	Dunne darm	Onzekerheid
15-17 uur	Blaas	Eigen plek
17-19 uur	Nieren	Drijfveer
19-21 uur	Bloedstroom	Negeren
21-23 uur	Hormonen	Hopeloosheid
23-01 uur	Galblaas	Bitterheid

Web-42:
Slapen en
problemen

Slaappatroon

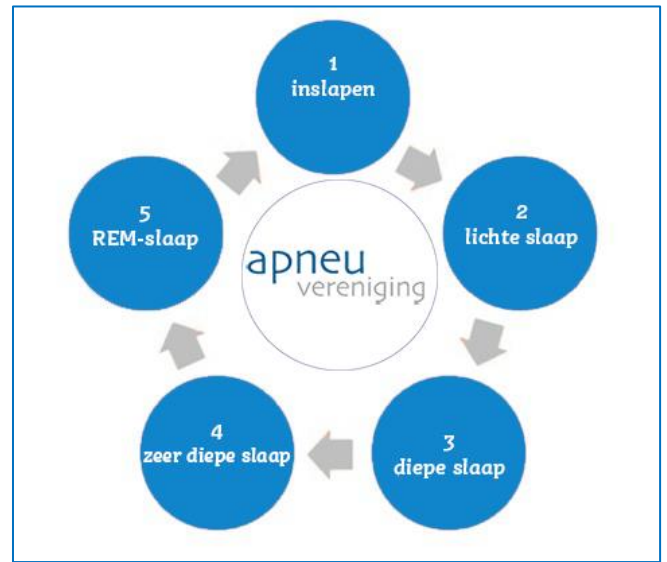
Slaap heeft verschillende fasen:

REM-slaap (Rapid Eye Movement)

Non-REM-slaap: 4 fasen.

1. Inslapen
2. Lichte slaap
3. Diepe slaap
4. Zeer diepe slaap
5. REM-slaap

1. Temperatuur ↓, spier ontspan, hersenen ↓
2. Begin van de echte slaap
3. Ademhaling en hartslag ↓
4. Alle functies op laag niveau
5. Rapid Eye Movement

EEG: veel oog- & hersenactiviteit
≈ wakker, alert, concentratie.

4 – 5 cycli (5 fasen) per nacht

Web-42:
Slapen en
problemen

Slaappatroon

4-5 cycli (5 fasen) per nacht.

Begin nacht: relatief veel diepe slaap
Einde nacht: relatief meer REM-slaap.

Slaapbehoefte:
a. Persoonlijk
b. Leeftijd
c. Gewoonte

Leeftijd en conditie	Gemiddeld aantal uren slaap
Pasgeborene	tot 18 uur
1-12 maanden	14-18 uur
1-3 jaar	12-15 uur
3-5 jaar	11-13 uur
5-12 jaar	8-9 uur
Adolecenten	9-10 uur
Volwassenen	7-8 uur
Zwangere vrouwen	8(+) uur

Web-42:
Slapen en
problemen

Dromen

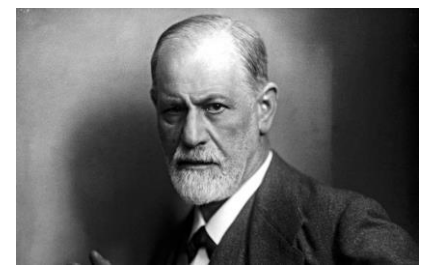
We dromen allemaal verschillend

Vroeger: dromen → goddelijke betekenis (Bijbel)

Sigmund Freud: de weg naar het onbewuste.
wetenschappelijk achterhaald.

Carl Jung: boodschap & inzicht in emotie.

Recent: REM-slaap (Rapid Eye Movement)

Web-42:
Slapen en
problemen

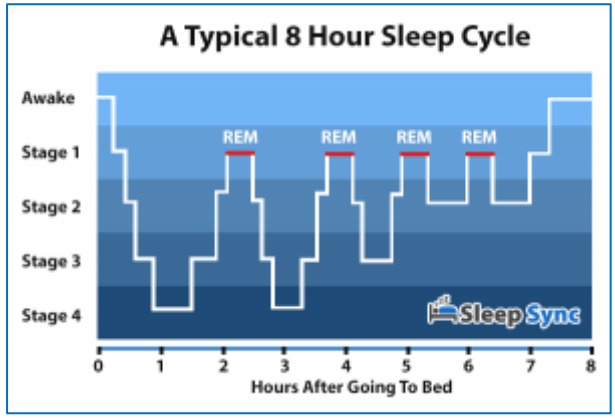
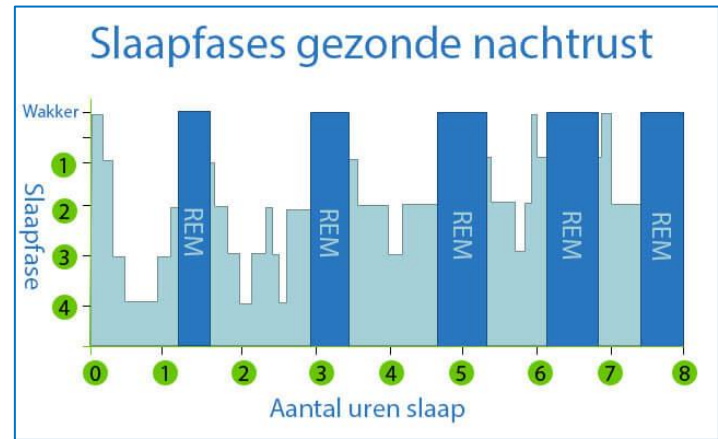
Dromen

Recent: REM-slaap (Rapid Eye Movement)

In de REM-slaap → levendige dromen
Visuele deel & geheugen actief

Gebeurtenis van de dag → herhaling
→ Verwerking & beter onthouden.

Aantal
fasen van
REM-slaap

→ Weinig noradrenaline actief
→ herinnering zonder lichamelijke reactie of emotie

→ Hypothese: we leren en we verwerken gebeurtenissen

→ Rouw, depressie, gebeurtenis
→ meer dromen = verwerking.

Dromen

Lucide dromen: weten wat je droomt.

Ga op normale tijd naar bed
→ Één uur eerder wakker worden
→ Dromen herinneren
→ Opschrijven
→ Nog een uur slapen.

→ Kans op buitengewone ervaringen.
→ je dromen waarmaken (?)

NB. Kan schokkend of beangstigend zijn.

Web-42:
Slapen en
problemen

Webinars 4, 5, 28, 38 werking darmen

www.integraalmedischcentrum.nl

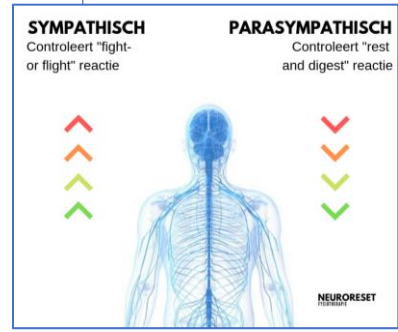
Weetjes over slapen

Spijsvertering

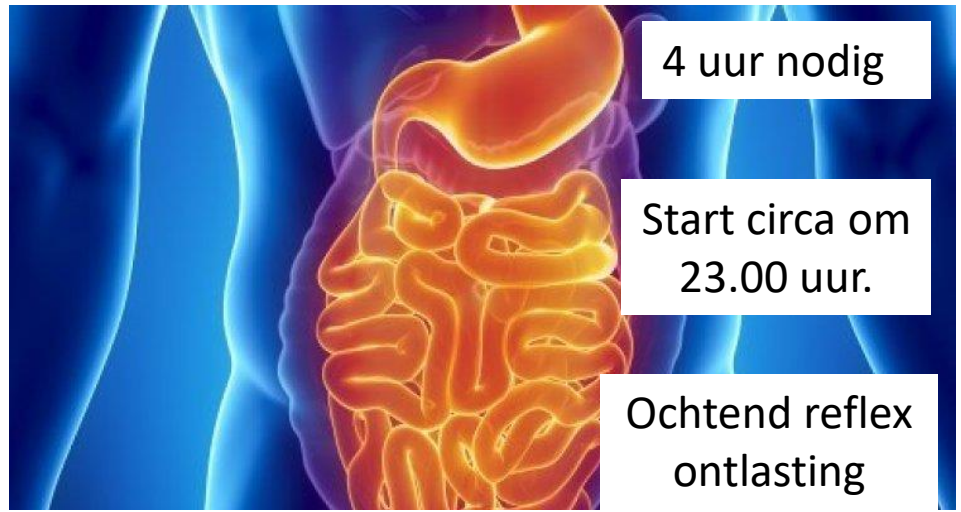
Werkt vnl. 's nachts
Overdag: energie → spieren, dagwerk, bewustzijn.
Nacht: dunne en dikke darm.

NB: maag moet leeg zijn vóór het slapen
→ Dunne darm aan het werk.
→ 4 uur voor het slapen niets meer eten.

Gastro-colische reflex: ontbijt in de maag → contractie dikke darm → endeldarm → ontlasting.

Dag: orthosympathisch zenuwstelsel
Nacht: parasympathisch zenuwstelsel.

4 uur nodig

Start circa om 23.00 uur.

Ochtend reflex ontlasting

Web-42: Slapen en problemen

Weetjes over slapen

Bewegen

Minimaal 8 x wisselen van houding.
Volwassenen: afwisseling links-om en rechts-om
Kind nog niet → kan uit bed vallen.

Bewegen is noodzakelijk:

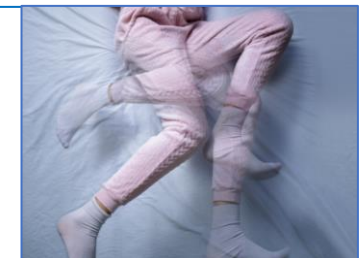
- Bloedcirculatie (NB. Decubitus)
- Huidademhaling
- Gewrichten soepel bewegen

Niet bewegen → ochtend: stijf als een plank

Restless Legs: moeten bewegen

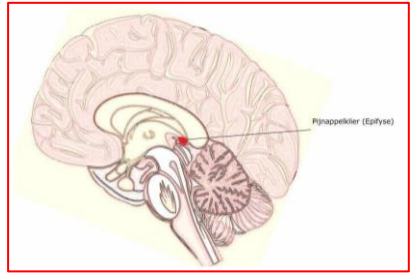
Webinar 39: Restless Legs Syndroom

Web-42:
Slapen en
problemen

NB: Melatonine is een hormoon van de epifyse → als medicament verstoort je het eigen ritme.

Weetjes over slapen

Slaapmedicijnen

Categorie 4 soorten:

- 1. Benzodiazepiden:** versterken de remmende werking van GABA. angst & slaapproblemen → maken suf en slaperig. max. 2 weken → gewenning → werking ↓
- 2. Chloralhydraat:** dempende werking CZS (epilepsie) sterker inslapen (dag: suf & slaperig)
- 3. Cyclopyrrolonen:** versterking GABA (angststoornissen) kortdurend → snel gewenning
- 4. Melatonine:** lichaamseigen hormoon voor slaap-waak-ritme gebruikt bij jetlag → verleggen van je bioritme.

Web-42:
Slapen en
problemen

Weetjes over slapen

Slaapmedicijnen

Afbouwen:

Nadelen: tijdelijk werkend (snel gewenning)
blijft in je bloed → suf overdag (geheugen, verkeer, enz.)

Algemeen: halve pil per week.
prikkelbaarder
ontwenningverschijnselen: slapen moeilijker (?)
hartklop, onrust, angst
hoofdpijn, zweten

**Verdwijnen in
2 – 3 weken**

NB: slaapmiddelen veroorzaken een vicieuze cirkel & afhankelijkheid.

Web-42: Slapen en problemen

Tips voor een goede slaap

Slapeloosheid: verschillende oorzaken

1. **Regelmatig ontspannen: wandel buiten, etc.**
NB. Geen dutje overdag → verstoring ritme.

Licht
Lucht
Lopen

2. **Eet gezond & gevarieerd: de basis**
NB. Je verteerd 's nachts !

Licht & Luchtig
≠ zwaar

3. **Frisse en donkere slaapruimte.**
Gordijnen, raam open.

Ventilatie, zuurstof
Temp: ± 15 – 16 °C

4. **Geen elektronica in de slaapkamer**
Radio, t.v., computer, telefoon

Straling (?)
Psychische grens,₂₇

Web-42:
Slapen en
problemen

Tips voor een goede slaap

5. Elke avond zelfde slaapritme.
NB. Elke ochtend zelfde tijd

6. Avond: geen zwaar 'hersenenwerk'.
Beter: muziek luisteren, boek lezen.

7. Maak een avondwandeling.
Liefst voor het slapen gaan.

8. Neem een warm bad.
Kalmerende kruiden: kamille, lavendel.

9. Yoga of mediteren.
De ontspanning helpt + hoofd wordt leeg.

Oma wijsheid: 3 x R.

Gedachten
blijven malen.

Neem een
(denkbeeldige) hond.

Web-42: Slapen en problemen

Slaapdagboek

Gedurende aantal weken: slaapdagboek.

- Wanneer naar bed
- Hoe laat op gestaan
- Hoe lang niet slapen

Inzicht in slaapritme of stoornis.
Herkennen slaappatroon.
Streef naar slaaproutine.

Slaapschema
periode van .. - .. tot .. - ..

Vult u dit elke morgen zo nauwkeurig mogelijk in.

nacht	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Hoe laat ging u naar bed ?														
Hoe laat stond u op ?														
Hoe lang duurde het ongeveer voordat u in slaap viel? (minuten)														
Hoe lang heeft u ongeveer geslapen ? (afgerond op halve uren)														
Hoe veel keren bent u vannacht wakker geweest ?														
Hoe hebt u naar uw gevoel geslapen ? (indeling zie beneden)														
Hoe uitgerust voelde u zich na het ontwaken ? (indeling zie beneden)														
Heeft u vannacht een slaapmiddel gebruikt ? (ja / nee)														
Hoe uitgerust voelde u zich gisteren overdag ? (indeling zie beneden)														

Indeling voor kwaliteit van de slaap en gevoel van uitgerust zijn:
1. zeer goed 2. goed 3. redelijk 4. slecht 5. zeer slecht

Kruiden om te ontspannen:

Valeriaan: geen slaapmiddel, wel ontspanning en minder nerveus
geen interacties (medicijnen), werkt op GABA.
2 – 4 weken gebruiken

Passiebloem: kalmeringsmiddel (soort licht cannabis)
(*P. incarnata*) wetenschappelijk aangetoond + bijwerkingen (benzo)

Kamille: vooral ontsteking werend (mond)
Effect op slaap onduidelijk, pas na 10 koppen thee.

Lavendel: rustgevend en verlichtend.
werking: cumarinen → ook meer dromen.

Andere problemen opruimen:

De wekker als oorzaak: Zet 'm uit het zicht
telkens wekker kijken, vergroot frustratie → zorgen → piekeren.

Stressvolle apparaten: 's Nachts simpel niet bereikbaar
Telefoon, email, televisie, etc. → weg uit de slaapkamer.

Piekeren in bed: Zorgen opschrijven (=af), mediteren
Gedachten malen → analyseren → zorgen → enz.

Voeding: Maag tot rust + avond niet snacken
Zware eiwitten (kaas): opwekkend, zwaar tafelen → overbelast TGI

Omgeving: Oordopjes, donkere gordijnen
Storende geluiden, teveel licht.

Web-42:
Slapen en
problemen

Bed, kussen, slaapkamer:

Je bent zelf de deskundige, het is jouw lijf.
Adviezen zijn commercieel en niet voor jou.

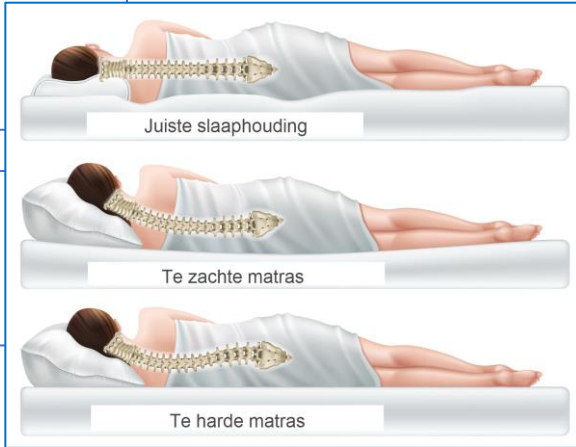

Ikea-methode:
Probeer de bedden en kussen uit, ze staan ervoor.

Lage rugpijn en bed:
Juiste ondersteuning: rug ontspannen.
Zijslaper: schouder en bekken moeten iets kunnen wegzakken

Kussen:
Uitproberen en eigen keuze → nek ondersteunen.

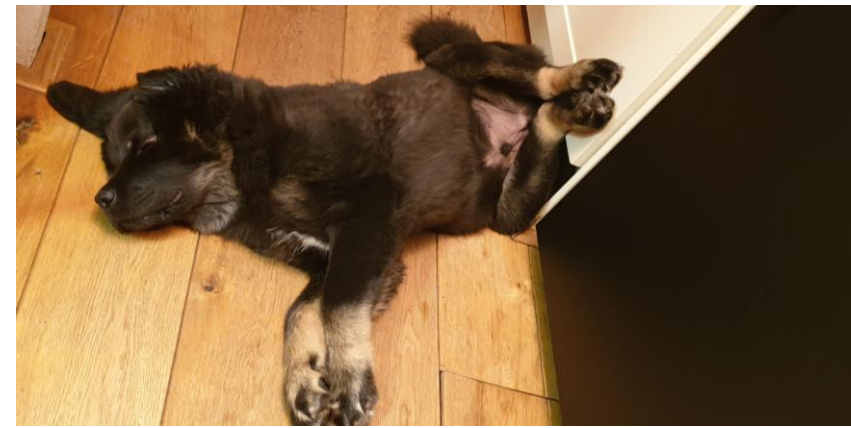

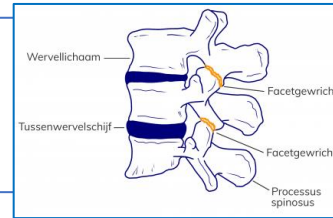
Web-42:
Slapen en
problemen

Slaaphouding:

Er bestaat geen 'ultieme slaaphouding'.

Buikslapen neemt met de leeftijd af.
→ Extra kromming rug en nek

Opgetrokken benen bij rugklachten.
→ Helpt de rug een beetje ontspannen

50% slaapt in semi-foetus-houding

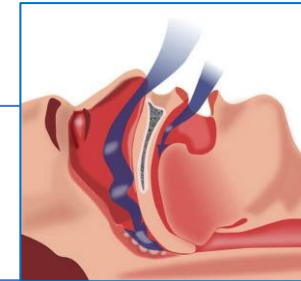
Web-42: Slapen en problemen

Ergernissen in bed:

1. Snurken.

Snurker slaapt goed, de ander heeft gebroken nacht.

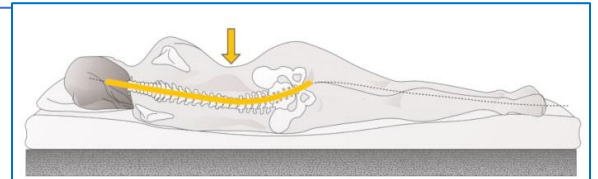
2. Dekendief.

Inwikkelen in dekbed → stelen van de ander (extra groot of apart).

3. Matras.

De een stevig, de ander zacht. → twee losse matrassen

4. Koude voeten.

Meestal moeizame spijsvertering (bloed) → sokken, kruik

5. Onrustige slaper.

41 Porren, klappen, draaien → extra groot of apart.

Web-42:
Slapen en
problemen

Slapen samenvatting

Periode van inactiviteit en afwezigheid van wakend bewustzijn, waarbij het lichaam in rust is.

- Goede nachtrust:
- 85% van tijd in bed = slaap
  - Binnen 30 minuten in slaap
  - Per nacht max. 1x en < 5 min. wakker

Er zijn: slechte inslapers
slechte doorslapers
vroeg-wakker-worders

Slapen samenvatting

Slaap-apnoe:

Adem stopt 10 seconden of meer

- Snurken, Obesitas, Hoge bloeddruk, DM II, Hart

Insomnia:

- Niet goed inslapen
- Vroeg ontwaken
- Slechte nachtrust

Insomnia oorzaken:

- Lawaai, blauw licht,
- Stress, alcohol, roken, cafeïne.
- Zware maaltijd
- Medicatie, slecht bed of kussen.

Web-42:
Slapen en
problemen

Slapen samenvatting

- Narcolepsie:**
- Onverwacht in slaap vallen.
  - Kataplexie: spierverslapping
  - Medische oplossing: geen.

- Slaapritme stoornis:**
- ‘delayed sleep phase syndrome’
  - Vaak laat in slaap
  - Vooral bij jongeren.

Circadian Rhythm Sleep Disorders

Some people's sleep-wake cycles don't fit a 24-hour timetable and cannot be changed simply by discipline.

CRSs are PHYSIOLOGICAL. Fully adjusted timetables are necessary for daily adjustment to be successful.

Delayed Sleep Phase Disorder
People with this disorder have a natural tendency to fall asleep and wake up much later than most people. This is not a disorder of the clock, but of the phase of the clock.

Non-24-Hour Sleep-Wake Disorder
People with this disorder have a natural tendency to sleep and wake on a cycle that is longer or shorter than 24 hours. This is not a disorder of the clock, but of the phase of the clock.

Shift Work Sleep Disorder
People with this disorder have a natural tendency to sleep and wake on a cycle that is out of phase with the 24-hour day. This is not a disorder of the clock, but of the phase of the clock.

Treatments?
Good sleep hygiene is not sufficient.
Medication (stimulants and sedatives) may be helpful, but they are not long-term treatments.

Treatment options:
- Morning bright light therapy
- Evening melatonin therapy

When treatments don't work, some life style and behavior accommodations are needed at work and/or school.

There are currently no cures for Circadian Rhythm Sleep Disorders
For more information please visit: csd-n.org

Slaapwandelen

Web-42:
Slapen en
problemen

Slapen samenvatting

Orgaanklok (TCM) / Bioritme:

- Stofwisseling organen → informatie hersenen
- Hormonen, neurotransmitters
- Kan emotie zijn
- Deskundig oordeel nodig

Tijd	Orgaan	Emotie
01-03 uur	Lever	Woede / frustratie
03-05 uur	Longen	Verdriet, fobie
05-07 uur	Dikke darm	Schuldgevoel
07-09 uur	Maag	Zorgen maken
09-11 uur	Alveesklier	Piekeren, jaloezie
11-13 uur	Hart	Plezier
13-15 uur	Dunne darm	Onzekerheid
15-17 uur	Blaas	Eigen plek
17-19 uur	Nieren	Drijfveer
19-21 uur	Bloedstroom	Negeren
21-23 uur	Hormonen	Hopeloosheid
23-01 uur	Galblaas	Bitterheid

Web-42:
Slapen en
problemen

Slapen samenvatting

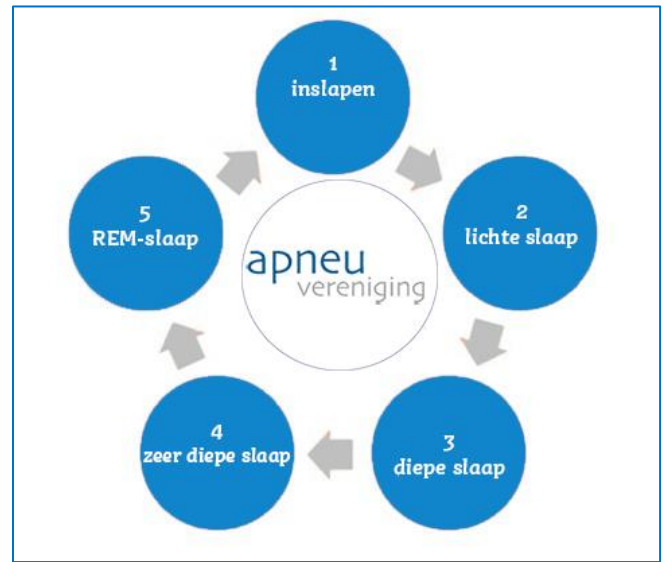
Slaappatroon:

- REM-Slaap (hersenenactiviteit)
- Non-REM-slaap (4 fasen)
- 4-5 cycli per nacht
- Slaapbehoefte: → leeftijd ↓

Dromen:

- In de REM-Slaap

Gebeurtenis van de dag → herhaling
→ Verwerking & beter onthouden.

Leeftijd en conditie	Gemiddeld aantal uren slaap
Pasgeborene	tot 18 uur
1-12 maanden	14-18 uur
1-3 jaar	12-15 uur
3-5 jaar	11-13 uur
5-12 jaar	8-9 uur
Adolecenten	9-10 uur
Volwassenen	7-8 uur
Zwangere vrouwen	8(+) uur

Web-42:
Slapen en
problemen

Slapen samenvatting

Spijsvertering werkt 's nachts:

- Maag leeg en niet te zwaar

Bewegen:

- 8 x per nacht wissel houding.

Slaapmedicijnen:

- Tijdelijke oplossing
- Snel gewend en werking ↓
- Afhankelijkheid → afbouwen

Kalmerend:

- Passiebloem, valeriaan, lavendel, Kamille.
- Melatonine → bioritme verleggen.

Web-42: Slapen en problemen

Slapen samenvatting

1. Regelmatig ontspannen: wandel buiten, etc.
2. Eet gezond & gevarieerd: de basis
3. Frisse en donkere slaapruiimte.
4. Geen elektronica in de slaapkamer
5. Elke avond zelfde slaapritme.
6. Avond: geen zwaar 'hersenenwerk'
7. Maak een avondwandeling.
8. Neem een warm bad.
9. Yoga of mediteren.

Web-42: Slapen en problemen

Slapen samenvatting

Je slaapt een derde van je leven

Nodig voor:

- Ontspanning spieren, pezen, gewrichten
- Spijsvertering aan het werk
- Emoties en gedachten ordenen.

Zorg voor:

- Goede, donkere, frisse slaapkamer
- Bij jou passend bed & kussen
- Ontspanning en geen electronica
- Goed ritme (Rust, Reinheid, Regelmaat)

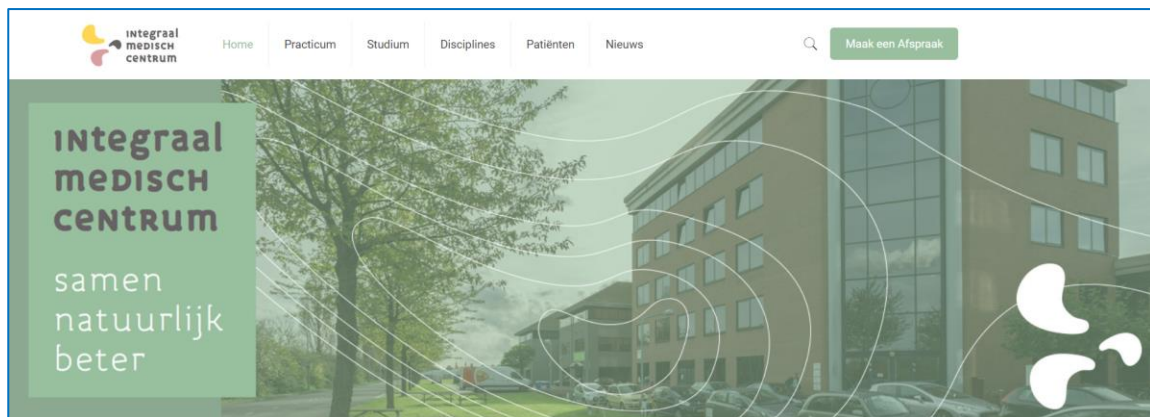
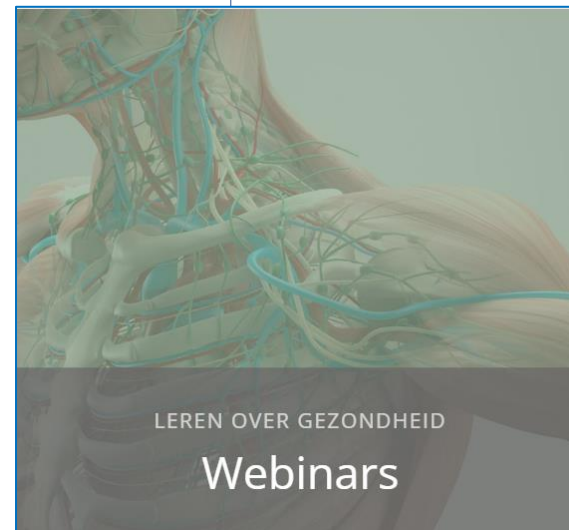
Web-42:
Slapen en
problemen

Dank voor jullie aandacht.

Hoop dat informatie heeft geholpen in duidelijkheid.
Zorg voor jezelf en anderen in gezondheid = gezondheidszorg.

Webinar terug te vinden:

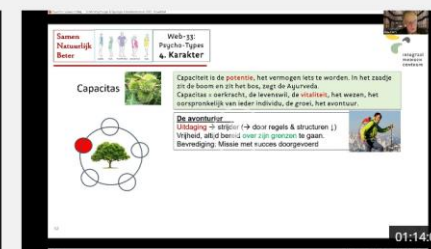
<https://integraalmedischcentrum.nl/webinar>

Voorgaande webinars

Webinar 34 Psychologie & Typologie 5: Constitutie e...

Webinar 33 Psychologie & Typologie 4: Karakterstru...